

**LAUSUNTO**

17.8.2004

## **Vuoden 2005 talousarvioesitys**

**Viite: valtionvarainministeriön ehdotus vuoden 2005 talousarvioksi (30.7.2004),  
ulkoasiainministeriön esitys , pääluokka 24,  
sekä taustamuistiot, momenttiin 24.30.66 varsinainen kehitysyhteistyö (31.5.2004)**

---

### **Hallituksen pitää huolehtia kehitysyhteistyön kasvusta vuoteen 2010 asti**

**1.** Kehityspoliittinen toimikunta on tyytyväinen siihen, että budjettiriihessä 18.-19.8.2004 käsiteltävä esitys vuoden 2005 talousarvioksi jatkaa kehitysyhteistyömäärärahojen tasaista nostamista hallitusohjelman mukaisesti. Hallitus on sitoutunut määrärahojen nostamiseen "tavoitteena nostaa niiden osuus 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2010 mennessä yleinen talouskehitys kuitenkin huomioon ottaen".

Kehityspoliittinen toimikunta on kuitenkin jo aikaisemmassa lausunnossaan (15.12.2003) tuonut esille huolensa siitä, että hallitus ei pyri tavoittelemaan YK:n asettamaa tavoitetta jo omalla hallituskaudellaan. Vuosituhattavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2015 mennessä vaatii nopeaa avun nostamista kaikilta avunantajamailta. Nykyinen aikataulu siirtää ison osan Suomen määrärahakasvusta seuraavan hallituksen vastuulle.

**2.** Talousarvioesitys 2005 vaikeuttaa kehitysyhteistyön kasvattamista tavoite-aikataululla jo tämän hallituskauden aikana. Määrärahojen kasvun ohella on pidettävä huoli sitoumus- ja myöntövaltuuksien riittävästä ja riittävän pitkän aikavälin kattavasta kasvusta.

Nykyisessä talousarvioesityksessä valtuuksia on supistettu 80 miljoonaa euroa vuodelle 2007 ja sitä myöhemmille vuosille suunnitellusta toiminnasta verrattuna ulkoasiainministeriön esitykseen. Hallituksen maaliskuussa 2003 hyväksymä kehys vuosille 2005-2008 pysäyttää kehitysyhteistyömäärärahojen kasvun vuoden 2007 jälkeen samalle tasolle. Tämä tarkoittaa kasvun hidastamista yli 100 miljoonalla eurolla vuonna 2008 verrattuna tavoiteaikatauluun (Kehykset momenteittain 2005-2008). Hallitus haluaa näin välttää tulevan hallituksen käsien sitomista.

Kehityspoliittisen toimikunnan mielestä Suomen eduskuntavaalien ja hallituksen vaihtumisen asettaminen rajapyykiksi pitkäaikaisen yhteistyön toteuttamisessa köyhimpien kehitysmaiden kanssa ei ole kestävä. Ilman riittäviä tämän hallituksen hyväksymiä valtuuksia tehdä yhteistyötä nykyisen hallituskauden jälkeen, on kehitysyhteistyön määrän kasvattaminen sovitulla aikataululla käytännössä hyvin vaikeaa.

Kehitysyhteistyö vaatii pitkän tähtäimen suunnitelmallista yhteistyötä kehitysmaiden kanssa. Kahden- ja monenvälisen yhteistyön sopimukset tehdään useiksi vuosiksi kerrallaan ja niiden maksatukset eivät välttämättä jakaudu tasaisesti eri vuosille. Riittävien valtuuksien puuttuessa on täten vaarana että kehitysyhteistyömme muuttuu lyhytjänteiseksi oireiden paikkaamiseksi. Tällainen kehitys olisi hallituksen periaatepäättökseen vastainen.

---

## **Kehityspoliittinen toimikunta** Development Policy Committee

3. Hallituksen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota kehitysyhteistyön ja sen tuloksekkaan toteutuksen aiempaa suurempaan poliittiseen merkitykseen Suomessa ja kansainvälisesti. Suomessa on yleisen mielipiteen laaja tuki kehitysyhteistyön kasvattamiselle (STT, helmikuu 2003) sekä kattava poliittisten puolueiden kannatus ja yhteisymmärrys.

Köyhyyden vähentämisellä on suorat vaikutukset paitsi kehitysmaiden kansalaisten ihmisoikeuksien toteutumiseen, myös teollisuusmaiden kansalaisten turvallisuuteen, ympäristön tilaan, kaupankäynnin mahdollisuuksiin sekä globalisaation etenemiseen. Tämä tunnustetaan myös hallituksen kehityspoliittisessa ohjelmassa sekä yhä useammilla kansainvälisillä foorumeilla. Esimerkiksi EU:n turvallisuusstrategia (joulukuu 2003) korostaa ennaltaehkäisevän työn merkitystä vakauden aikaansaamisessa.

Kehityspoliittinen toimikunta pitää tärkeänä, että vuoden 2005 valtion budjetti sekä budjettiraamit tuleville vuosille antavat selkeän poliittisen viestin siitä, että Suomi on tosissaan johdonmukaisen kehityspolitiikan toteuttamisen suhteen. Tämän tulee heijastua kehitysyhteistyömäärärahoihin.

---

## TALOUSARVIO 2005 - KEHITYSPOLIITTISEN TOIMIKUNNAN LAUSUNTO

### Esitykset tekstimuutoksista

- 1.** Kehityspoliittinen toimikunta on tehnyt esityksen (22.6.2004) ns. Puolueiden demokratiadialogiohjelman hyväksymisestä osaksi kehityspoliittisen ohjelman toimeenpanoa. On tärkeää, että ohjelma mainitaan budjetin tekstissä, sillä toimintamuoto on uusi ja se aiheuttaa lisäkuluja. Aloitetta ei oltu vielä jätetty ulkoministeriön laatiessa esitystään toukokuussa, mutta jos aloite hyväksytään, olisi se hyvä saada tekstiin mukaan.
  - 2.** Kehityspoliittinen toimikunta tukee Unesco-toimikunnan (kirje 10.6.2004) sekä opetusministeriön näkemystä (kirje 16.6.2004) Education for All -prosessin rahoituksen lyhytjänteisyydestä ja riittämättömyydestä. Peruskoulutuksen takaaminen kaikille vuoteen 2012 mennessä on yksi vuosituhattavoitteista, joiden toteuttamiseen hallituksen kehityspoliittinen ohjelma sitoutuu. Unescon rahoitus on edelleen vuoden 2005 talousarvioesityksessä sijoitettu maittain kohdentamattoman yhteistyön alle, temaattisena yhteistyönä, jossa ei yksilöity paljonko kuhunkin kohteeseen käytetään. Ottaen huomioon viime vuosien hyvin vaihtelevat Suomen tukimäärät Unescolle (vuonna 2004: 300 000 e, 2003 : 0 e, 2002: 500 000 e.) haluaa toimikunta huolehtia EFA-prosessin asianmukaisesta ja pitkäjänteisestä tuesta.
  - 3.** Kansalaisjärjestöjen omarahoitusosuus säilytetään 20%:ssa, niin että vapaaehtoistyö voidaan laskea mukaan (max. puolet). Alle 20% omarahoitusosuus hyväksytään vammaishankkeilta, tiedotushankkeilta ja järjestöjen yhteenliittymien hankkeilta. Kehityspoliittiseen ohjelmaan on kirjattu hallituksen valmius laskea kansalaisjärjestöjen omarahoitusosuutta 15 prosenttiin hallituskauden aikana. KPT esitti kehityspoliittista ohjelmaa koskevassa lausunnossaan (15.12.2003) omarahoitusosuuden laskemista asteittain 10%:iin kaikille järjestöille ja vapaaehtoistyön laskemisen säilyttämistä. Kansalaisjärjestömäärärahojen noustessa kehityspoliittisen ohjelman mukaisesti 14%:iin kehitysyhteistyövaroista, on huolehdittava siitä, että kansalaisjärjestöjen vähäisten voimavarojen käyttö ei kohdistu yhä suurempien omarahoitusosuusvaatimusten täyttämiseen laadukkaan kehitysyhteistyön toteutuksen sijasta. KPT toivookin konkreettista ehdotusta ja aikataulua omarahoitusosuuden laskemiseksi tulevina vuosina.
  - 4.** Kehityskasvatusta ja kehitysyhteistyötiedotusta ei mainita ollenkaan kansalaisjärjestökohdan perusteluissa, vaikka ne muodostavat tärkeän osan kansalaisjärjestöjen työstä ja ulkoasiainministeriöltä saatavasta tuesta. Myös kohta kehityspoliittisesta tiedotuksesta jättää tämän pois. Kehityspoliittinen ohjelma korostaa kuitenkin voimakkaasti kehityspoliittisen viestinnän ja -kasvatuksen tärkeyttä. Kehityspoliittinen toimikunta tukee vahvasti tätä näkemystä ja pitää tärkeänä, että nämä toiminnot tulevat näkyviin myös talousarvioesityksessä.
-